

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.
PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Šena Novin na leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
Škupna deset več . . . . . 6 K.

Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Srca Jezušovoga.“

Šena ednoga dreboa je šena 10 filerov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmegeye.

K temi se more pošlati naročnina i vsi doplet, ne
pa v tiskarno ali v Crenšovca.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Crenšovcih, Cserföld, Zalamegye.

Tretjered v Crenšovcih I. 1917.

II.

4) Duha naših tretjerednikov na slednje ova-
dijo tisti milodari, štere so lansko leto nada-
vali v dobre namene poleg vodilnoga pred-
pisa i šterih račun je sledeči. Ostalo I. 1916.
Koron: 9.05, darüvano z Črenšovec: 98.64,
Kovač Anna 2, Čurič Treza 1, Krampač Ma-
rija 2, Ros Ana 3, Szalai Verona 1, Grah
Jelena 0.80, Tompa Bara 1, Žižek Jelena 0.60,
z Žižkov: 88.40, Bežek Ana 2, Koštric Jožef
2, Recek Štefan 0.60, Vogrinec Ana 1, Re-
zonja Geta 6, Cigan Józef 1, Farkas Kata 1.
Horvat Ana 2, Vuk Ana 6. Prša Treza 1,
Bogdan Bara 2, Žižek Verona 2, Krampač
Martin 1, z G. Bistrice: 60.96, Jakšič Pavla
dovica 2, N. 2, Tkalec Jožef 2, z Srednje:
17.59 Stinec Jürif 50, N. 10, Z Dolnje: 40.40,
Magdiž Roza 40, Tkalec Kata 2, Lütar Ana
1, Kreslin Ana 20, Smolkovič Marija 1, Kol-
lenko Jožef 4; Hotize: 27, Zenkovič Kata 10,
z Trnja: 64.38, Hozjan Martin 0.80, Hor-
vat Marko 1, Zalig Stefan 24, Sarjaš Stefan
10, z V. i M. Polane: 28.60, Zerdin Marko
2, Zakóc Marija 1, Tivadar Kata 4; z Tör-
nišča: 16, N. 1, N. 10.50, Horvat Geta 1;
z Adrijanec: 27, Raduha Andraš 4, Baligač
Ana 10; z Beltinec: Sipos Jožef 6, Antolin
Andraš 1; z Dol. Lendave: Pücko Verona 2;
z Renkovec: 22.20; Bogojine Ferenc N. 2; z
Filovec: Ivanič Magda 10; od Lipe: Pál
Marija 10, Pál Treza 4; z Bakovec Kúhar
Franc 5; z Nedelice: 11, N. 1, Györköc Bara
2, Solar Verona 1, Litrop Manka 1; z Petanec:
Činč Jožef 5; z Brezovice 20.10, Sömen Ja-
nos 2; z Gomilic 13 koron. Vkup 857 K. 62
fil. — Potroši: Cvetje i franc. Kalendarje
133.40 K; pranje cerkvenoga obleča 52.30 K,
sirotam 80.91 K., Salezijancom 5, na Družbo
sv. Mohorja i Tiskovni dom 15 K., na misi-
jone 180 K., na Rdeči križ 17 K., podobice
za družbenike M. 7. Radosti 12 K., na čren-
šovsko cerkev 250 K., na trojički samostan
100 K., na samostan sv. Družine 9 K. 65
fil., poštaina 3 K. 39 fil. Vkup 857 K. 62
fil. — Bog plati vsem, tretjerednikom i ne-
tretjeredniškim darovnikom.

Prosim tretjerednike, naj zmolijo za
šest pokojnih kotrig za vsako edno
číslo pa darüjejo za një edno sveto
obhajilo poleg predpisa vodilnoga.
Končno pa, kda bi iz celoga srca hvalo

dao dobromi Bogi za vse milosti, štere
je na mene i na vas dragi tretjerednike
rosio, vas srčno oponinam, kak sv. Pa-
vel apoštol sv. Timoteja: »Obüдите si
milost.« Spomente se, kaj ste to leto
dobili i bodite za vse zahvalni z sta-
novitnostjov. Zdaj, kda nemate na-
vukov, pokažite, ka ste je ne čüli samo
za en hip, nego za celo življenje, po-
sebnost pa za té čas, kda jih še ne
morete dobiti — za mene grešnika pa
nadale molite, vas prosim ponizno.

Črenšovci, 1918. na Porcijunkulovo.

Klekl Jožef,

vp. pl., vod. III. reda.

Bojna.

Američki vojaški krogi od toga gu-
čijo, da konec bojni za dve leti bode(?).
Teda že vse moč američka vu Europi
bode i na kolina prisilijo nemca. —
Angluška vlada se k rusom obrnola:
Ne smo se od vas spozabili. Kak vaši
prijatelje pridemo, da vas rešimo. Nemci
vas za robe ščejo postaviti. Naše čete
do šle v Rusijo, da bi vas podpirale
vu boji proti nemcom. Pomoč vam
prinesemo. Edna naša žela je, da bi
vas močne i slobodne vidili. 11. aug.
so že vojne sile ententa okoli Petro-
grada bile. Nemško poslanstvo se je
vu Moskvi ne gvüšno čütilo, se je pre-
selilo vu Pskov. V Rusiji je odredjena
mobilizacija, vsi delavci i pavri morejo
vu orožje stopiti. — Na zahodnom bo-
jišči so angluši nemce nazaj porinoli.
Ob toj priliki se moremo spomenoti,
da na zahodnom bojišči francozi i
angluši novo napadalno metodo nūcajo.
Prvle, kak znamo, so z bobnečim og-
njom vse vküp zostrelali. Zdaj pa s
tankami — motorami — napadajo. Za
kolami včasi idejo topničarje s štü-
kami. Veliko delo pripada letalom, 12.
aug. so glasili nemci, da samo eden
den so 17 sovražnih letal i 4 balone

doli strelili. Vu meseci julija so strelili
518 letal i 36 balonov.

13. aug. Naš kralj se je odpelo na
nemško vojno stanje, ž njim je šo
zünanji minister Burian i šef general-
noga štaba Arz.

14. aug. Vu krajini Tonale so tal-
jani začnoli ofenzivo, štero smo že
dugo čakali. Ništerne brežne straže so
nazaj porinoli, ali ovak smo je gori
zadržali. Na zahodnom bojišči je veliko
bitje bilo vu zraki, angluši so zgübili
51 letal, to je samo deu mali del le-
tal, šteri so se bitja vdeležili. — So-
vražniki so Frankfurt s 12 letalami
napadali, 26 bomb so vrgli. 12 jih je
mrlo, 5 jih je teško ranjenih. Dosta jih
je malo ranjenih.

16. aug. Rusi — bolševiki — po-
moč prosijo od naš proti čehom i en-
tenti. Tak se vuja svet. Glasi se, da
Nemci naskori obsedejo Petrograd.
Nemci so gori stavili ofenzivo ententa.

17. aug. Francozi so na zahodnom
bojišči napadali proti vojnoj skupini
generalnoga polkovnika Böhm. To je
naš general na nemškom bojišči. —
Na nemškom vojnom stanji so rešili
poljsko pitanje. Poljsko kraljevčina bode.
Kral bode nadvojvoda (erzhercog) Karol
Števan.

Dom i svet. — Glási,

Ne bodo novi nabori. Glasi so se
čüli, da bi 96—76 letniki znovič šli
na štelingo. „Presse“ pravi, da jesamo
preglednejo meseca septembra ali ok-
tobra, šteri so sposobni na službo na
fronti ali od zajaj.

7. aug. večer dosta dežja spadnola.
Vsaki potok se je napuno i vüvdaro,
otavo zblato, zoranih njiv zemljo od-
neso.

Prišo je brzjav, či bi dali zabel.
Dobili bi za njega petrol, cukar, leder,

suknjo i t. d. V našoj goričkoj vesi slabe svinje zabadajo, či ma eden prst „špekeca“, te je že dobre. Pa bi ešče iz toga dali, da bi li dobili gvantanje i obütel. Raj bi eden mesec kropno jeli, naj bi samo toplo odevko i obütel dobili za zimo. Ob toj priliki se moremo spomenoti i opozarjati na žalosten položaj služee drzine po vesnicah. Vojne podpore ne majo, teocov, svinj odavati ne morejo. Ka celo leto prislüzi, na ednok preveč lahko ta da za obleko. Vert njim več ne more plačati, ar maksimal i rekvirirana cena njegovoga pova je nisika proti dragoči drugoga blaga. — Drzini bi se vu prvom redi mogle razdeliti izkaznice (cedale) za poplate, leder i gvant.

Plavo. Mühe se z štale preženejo i nervoznost konjov se odpravi, či v leti okna na štali na plavo namažemo. Konji mirni postanejo. — Vu vročem leti 1914. so topničari na bojnom poli svoje robčke zvezali na šinjek. Ki so zvevali žute robčke, je njim sunce ne škodilo, ki so si pa nika ne zvezali, so obetežali. — V Egiptomi si prebivalci hišna okna na plavo zamažejo, s tem plavo farbo sunčenoga traka od sebe vkraj držijo. Znano je, da sunčeni trak ma 7 farb. Ste že vidli na nebi vu oblakah, kda se sunčeni trak prek deža i vode na 7 farb stere i razloči. Dr. Heusner pravi, da svinje vu plavoj svetlosti bolje tüčne gratajo. Pileasantom je prasce meo vu violet i beloj svellosti. Prvi prasci so njemi bolje rasli. Včele rade majo modre korine.

Cena lüka 140—150 fil., česneka 380 f, tikvi 60 f, sliv 142 f, jabok 200—250 f, grüšek 250—300 fil. — 1 kg. do 29. aug.

Bolgarski dnevnik „Mir“, ki stoji zelo blizu vladi Malinova, je priobčil sledečo bajko. Törski beg je prigovarjal kmetom: „Pojdimo skupno na medveda, da ga ubijemo.“ Kmetje se branijo: „Saj mi nimamo ovac, nam krvoločni medved ne škoduje.“ Beg jim obljubla: „Pri lovu na medveda objemo še kakšno drugo žival ter si razdelimo meso in kožo.“ „Nimamo čevljev, ne smodnika...“ „Vse, vse vam dam!“ Kmetje gredo na medveda, ustrelijo ga, zraven pa še nekaj zajcev in srno. Kmetje hočejo deliti lovski plen. „Počakajte,“ jim zakliče beg in dvigne roko, „moramo napraviti račun.“ In računa: Töliko in toliko stane obutev, katero je dal kmetom, toliko smodnik, toda treba je še prišteti hrano: kruh, sir in čebulo. Ulovljene živali ne morejo pokriti vsega dolga. Zato si jih beg obdrži in kmetje mu ostanejo še nekaj dolžni. „To pa je res lepo,“

mrmrajo vznemirjeni kmetje, „zato, ker smo ubili medveda, nismo ničesar zaslužili?“ Beg je slišal njihovo mrmranje in pravi: „Dolg je dolg, (dug) a vi ste sužnji (robi). Z Bogom!“ A kmetje so se pomirili, ker jih je beg proglasil za sužnje. Dolg je dolg.

Braziliija pošlje v Malo Azijo 200 ti-soč mož. Kakor poroča „Frankfurter Zeitung“, je izjavil predsednik Braziliije Jorge Mitre, da je pripravljena Braziliije poslati na bojišče v Mezopotamijo in Palestino 200.000 mož močno armado. Angleška armada bi bila s tem na teh bojiščih razbremenjena in bi mogla nastopiti uspešnejše na zahodnem evropskem bojišču. Brazilijske čete so vsled klimatičnih razmer kakor nalašč za malo-azijsko fronto. Brazilijska vlada pričakuje tozadevnega odgovora od koalicije

Simon Števan z Neradnovca — 33 let star je 3. aug. pri Nedeli nazaj stopo vu katoličansko matercerkev, iz štere je pred osmimi letami za volc luteranske zaročnice vüstopo.

Kukurce se niha na glavo nad 15 letami 15 kg, pod 15 letami 12 kg, — či držina si je ne mogla spraviti zadosta žita pšenice ali ječmena. Niha se na semen. Niha se za svinje krmijene, štere gospodar poleg dovoljenja občine na svoj stran krmii. Na vsako krmijeno svinjo se niha 6 meterskih centov. Kde je nihani ječmen, do 6 centov se napuni s kukurcov. Kukurco je samo Vojnomi Povi slobodno odati. Ceno so podignoli 10—15 kron na meterski cent. Ki ne ma kukurce, samo teda slobodno küpi kukurco s dovoljenjom od okrajnoga glavara vüpostavljenim, či je za lüdsko prehrano potrebna kukurca že vküp prinešena.

Evangelicanci so v Sonboteli zborovali. Na cerkvene spravišča so mesto dozdajšnje 2% dace 4% kulturno dačo navrgli.

Voda je dosta otave opalila. Blatno otavo bi, prej, mogli vu razstave spraviti, da bi dež vü zepro blato. Da pa moč otave tüdi vüzapere. Ešče je najboljše mlatiti, či se postühi. Nisterni pravijo, da je dobro na sečko zrezati. Od blatne krme živina oboli vu žalodci i v črevah, tak zvane kamenje dobi vu žalodci i vu črevah.

Čüje se, da vu železnoj županiji je ešče ne obečano telko silja, kak minister žele. Či bi včasi vküp prišlo telko silja, kelko želejo, bi kmet višje ostalo silje samo Vojnomi Povi slobodno odo. — Sobočka okrajina prosi, da bi ceno za rekvirirano živino ne poleg žmečave, nego poleg kakovosti

plačali, to je, kakša je živina. Žapanija vu tom mišljenji bode prosila ministra i pridene, da minister žavino ne po falati, nego vu žmečavi vü navrže.

Dolenski voj proškarov, ki do šli v Marija Trošt, na glas da i prosi proškare, da se 1. septembra okoli 9. vöre naj vküp spravljajo na Dolenjem Siniki.

Z Rusije na Taljansko. Dva vojaka nam pišeta Dvakrat je drevje listje dobilo ino püstito, ka smo mi ti edni slovinci rusko zemlo klačili, kak vlovni. Nazaj smo prišli vu našo domovino. Ne je dosta dnevov preteklo, da smo mogli iti proti taljani. J. Meolic, Št. Gomboša.

Dari. Cetovodja Roth Ludovik 83. pp. je 135.10 k poslae v Martjance g. plebanoši na cerkev, na sveče, na meše i na podporo Novin. Vküp so dali: A. Ferlin 9.50 k. L. Roth 12 k, St. Orsag 10 k. St. Grüskovnjak 10 k, B. Olatič 6 k, F. Lovrenčee 2 k, M. Tivadar 5 k, I. Moharič 6 k, M. Prosenjak 5 k, I. Brezovič 6 k, J. Vlašič 5 k, J. Lakner 1 k, P. Matič 3 k, St. Vinkovič 5 k. Kesič 3 k, Grole 3 k, K. Gašparič 5 k, M. Šostaréc 5 k, M. Hermann 6 k J. Zvora 5 k, J. Ružič 3.60 k, I. Perša 5 k, M. Mikolin 4 k, R. Simonkovič 1 k, P. Dobrievič 1 k, F. Bukan 2 k, A. Matjašec 1 k, M. Balažic. — Na podporo Novin je dao O. Vinkovič Viktor 2 k, vdobljeni so penezi vojaka Štefana Šarüga 8 k. Svetec Št. žena z Markovec 2 k. Svetec M. žena z Markovec 1 k, Slaviček M. Z. M. Salovec 1 k.

Pošta. Št. Tr. Lendava. Ka mi vi pišete od dovca, štéri je zaročnico ostavo i drügo si vzeo i pri prisegi je je njemi roka „puvisnola“ — je fabula, da imena ste ne odpisali i svedoki so se ne podpisali. Od sega mao nönč vu „pošti“ se ne spomenem takših pisem.

V težkih teh dnevah.

Moje misli od bliska hetrejše švigejo prek planim, prek dolin, deleč, v brezmejno daljavo.

Kam? v brezmejno daljavo?
Ne, mad tebov, moj narod, svoja povesejo krila kak streljena ptica.
Aj!... kriknejo, bridko zajočejo, tvoje videvšj [glávo krvavo.

Lubav še globše od misli sega in vidi zadáne, narod moj, srčne ti rane.
Lubav, ki vedno premaga, v težkih teh dnevah balzam na rane tvoje polaga.

Zlato korono naj nosi ta glava, zdaj krvava;
mirno naj dika ranjeno srce zrak bodoče pravice.

R. J.

Dražba otave.

Licitacija na otavo Klekl Jožeta na Kranjčkom travniki bo 28. augusta popoldne ob treh.